

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De cohabitatione Clericorum, & mulierum. Titulus II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

privilegium clericale, quamdiu præmissis institerint, eo ipso amittunt, *Clem. 1. hoc tit. Capr. concl. 49. recensens plures casus, in quibus Clerici perdunt privilegia clericalia.*

De cohabitatione Clericorum, & mulierum.

Titulus II.

S V M M A R I A.

- 1 Clericus peccat mortaliter cohabitando cum quacunque muliere de qua potest esse rationabilis suspicio.
- 2 Clericus potest cohabitare ascendentibus, descendentibus, & ex linea transversali mulieribus consanguineis vsque ad secundum gradum, vxoribus fratrum, vxoribus seruatorum.
- 3 Mulier delinquens cum clerico efficitur de foro ecclesiastico.
- 4 Clericorum concubinas tenentium poena.
- 5 Cuius sit cognitio.
- 6 Quid si beneficia aut pensiones non habeant.
- 7 Episcoporum concubinas tenentium poena.
- 8 A Clericis & presbyteris fornicarijs an licite diuina ministeria audiantur & recipiantur sacramenta.

COHABITATIO mulierum cum clericis reddit vitam clericorum aut inhonestam, aut suspectam, ideo post præcedentem titulum subiicitur hic titulus: nam clericus ꝑ peccat mortaliter cohabitando cum quacunque muliere, de qua potest esse rationabilis suspicio, *c. 1. hoc tit. c. interdixit 32. dist. aut accedendo, vel frequentando domos quarumcumque mulierum suspectarum, cap. clericus solus cap. clerici cap. legitur, & c. in omnibus 8. c. dist. c. si quisquam hoc tit. sunt quædam de quibus rationabilis suspicio ꝑ non habetur, vt ascendentes, descendentes, & in linea transversali consanguineæ ad secun-*

dum gradum, & ex affinitate vxores fratrum; c. fœminas *c. cum omnibus 81. dist. gl. in c. 1. in verb. canones, & ibi Can. hoc titulo. & in eis non requiritur senectus, Panorm. in c. à nobis in fin. h. t. quia fœdus naturale non permittit aliquid sæui criminis cum istis suspicari, c. à nobis hoc tit. l. cum qui C. de episc. & Cler. præterea vxores seruatorum, d. c. cum omnibus 81. dist. quæ tamen omnes, si suspectæ fuerint, non debent cum clericis remanere, cap. quorundam 34. dist. gloss. in c. 1. in verbo canones hoc titulo, Mulier delinquens cum ꝑ clerico subijcitur foro Ecclesiastico, vnde potest per iudicem ecclesiasticum puniri, quia committit quasi sacrilegium, c. eos, & ibi glo. 1. 32. dist. c. virginibus 27. q. 1. Panorm. in c. 2. num 5. hoc tit. per illum textum, tum quia concubinatus est crimen Ecclesiasticum, & secundum leges non est crimen, l. in concubinato ff. de concub. l. vnica C. eod. Panorm. in c. cum sit generale n. 25. de for. compet.*

Clerici ꝑ concubinas, aut alias maiores, 4 de quibus potest haberi suspicio in domo, vel extra detinentes, aut cum ijs vllam consuetudinem habentes pœnis à sacris canonibus, vel statutis ecclesiarum impositis puniuntur: *c. quam turpe sess. 25. datur ꝑ electio episcopo quam pœnam velit impone- re, Panorm. in c. 2. n. 7. hoc tit. quod si ab episcopo, ad quem infra scriptorum cognitio pertinet sine strepitu & c. & sola facti veritate inspecta, & non ad archidiaconos, aut alios inferiores, d. c. quam turpe s. nec quavis sess. 25. Semel non secundo, aut tertio moniti, vt Decretales requirunt, c. 2. c. si autem h. t. ab ijs se nõ abstinerint, tertia parte proventuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sunt priuati, quæ fabricæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Si in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perseuerantes secundo moniti*

R r r 2

adhuc

adhuc non paruerint, omnes fructus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso absque alia sententia, quam Decretales requirunt, *c. sicut c. si autem hoc tit.* amittunt, & à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius arbitrat, suspenduntur: & si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum ijs etiam versentur, tunc beneficiis omnibus ecclesiasticis, & pensionibus priuantur perpetuo, ac inhabiles, atque indigni quibuscumque honoribus, & beneficiis in posterum redduntur, donec ab eorum superioribus cum eis fuerit ex causa emendatæ vitæ dispensatum: Sed si postquæ eas semel dimiserint, intermissum confortium repetere, aut alias scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter præfatas pœnas, excommunicationis gladio plectuntur: *c. 2. & 3. hoc t. d. c. quam turpe sibi. 25. Garz. de benef. part. 11. cap. 10. §. 2. à num. 181. vsque ad nu. 191. nec quæuis appellatio aut exemptio prædictam executionem impedit, aut suspendit. Clerici beneficia, aut pensiones non habentes puniuntur arbitrio Episcopi carcere, suspensione ab ordine, in habilitate ad beneficia. Reuerendissimi & Episcopi si ab huiusmodi crimine se non abstinerint, & à Synodo Provinciali admoniti se non emendauerint, ipso facto sunt suspensi, *d. cap. quam turpe sess. 25.* & si in eo perseverent, ab eadem Synodo deferuntur ad summum Pontificem, qui pro qualitate culpæ etiam per priuationem in eos aduertat. *Auth. episcopo c. de episc. & Cler. Si Concubinæ publicæ clericorum fuerint notatæ censura ecclesiastica, eosdem concubinarios non est dubiū sententia maioris excommunicationis inuolui, qui post laram sententiam communicant in eodem crimine criminosis, secus si communicant locutione, vel alias quam in crimine, quia tunc incidunt in minorem ex-**

communicationem, *c. si Concubina, & ibi gl. & DD. de sent. excomm. not. in c. nuper eod.* Quando Clerici separantur à Concubinis, non compelluntur ad eas abiurandas, ne in eadem fornicationem instinctu diabolicæ fraudis redeunt perurij reatum incurrant, *c. clericos de cohabit. cler. & mul. & ibi gl. in verb. redeunt. & Canon.*

A Clericis, & Presbyteris fornicarijs si cite diuina ministeria audiuntur, & alia recipiuntur Sacramenta, quamdiu ab Ecclesia tolerantur, *c. vestras c. fin. hoc tit. c. sciscitantibus 15. quest. 8. & ibi gl. 1. & Can. quia sunt suspensi quoad seipso, non quantum ad alios in casu proposito, nisi peccatum huiusmodi sit notorium per sententiam, confessionem factam in iure, aut per euidenciam rei, quæ tergiuersatione aliqua celari non possit, cap. tua nos in princ. & c. fin. hoc tit. Panor. in d. c. nostra numer. 3. & ibi Doct. c. cum olim de verb. signif. & hoc ultimo casu sunt ipso iure suspensi ab officio, & beneficio, & si celebrent, incurrunt irregularitatem, *Panorm. in c. vestra num. 7. & 8. & ibi Can. hoc tit. c. fin. hoc tit. Garz. de benef. part. 7. cap. 14. à num. 7. vsque ad finem late disputat in utramque partem, etiam quod nulla monitio intertulerit, Panorm. in d. cap. fin. num. 4. & in d. c. tua nos num. 3. & potest iudex procedere ad pœnam imponendam sine accusatione, & sine teste: *d. c. tua nos, & ibi Can. c. euidencia de accusat.* quando ergo constat de notorietate Concubinatus clericis per sententiam, aut confessionem sponte factam, non est licitum ab eo audire diuina, aut recipere Sacramenta: non quod Sacramenta non sint vera in se, sed quia Ecclesia prohibet, quod nullus eorum præsumat audire officium: *c. nullus, & c. seq. 32. d. st. c. si quis 81. dist. c. fin. & c. vestra, & ibi Panor. n. 5. & Can. hoc tit.* Unde dicit Canon, quod benedictiones talium clericorum conuertuntur in ma-**

ledictionem, d. c. si qui 81. distinct. Idem obtinet, quando constat de fornicatione ex euidencia facti, ita quod nullam habeat dubitationem, sicut videmus in pluribus clericis, qui tenent ita publice Concubinas sicut vxores, & publice nutriunt filios, d. c. vestra in fin. gloss. in d. c. tua nos, in verb. ex euidencia hoc tit. c. manifesta 2. quest. 1. gloss. in c. Michael de filiis prob. in verb. constuerit, & Can. Ratio præmissorum est, vt peccandi licentia cæteris clericis auferatur, & huiusmodi ad pœnitentiæ fructum tñahantur; neque enim potest aliquis, quantumcumque pollutus fuerit, diuina polluere Sacramenta, quæ purgatoria cunctarum contagionum existunt; d. c. vestra in princ. in vers. item aliud, cap. prætor ad hoc 32. dist. cap. Christus, & cap. seq. 1. quest. 1. Pan. in cap. 1. sub numer. 4. circa princip. de sibi smat. Si vero fornicatio non habet operis euidenciam, sed potest probabiliter tergiuerfari, quia Concubina habitat cum matre clerici, & dicit ipsam pedilequam matris, vel quid simile, tunc requiritur monitio clerici, & eius contemptus, vt quis possit habere indubitata scientiam de concubinato, & enim euitare in diuinis, cum clericus possit habere excusationem, d. cap. si qui in verb. si qui vero in peccato suo perseverare malo erit c. 81. dist. c. nullus, & cap. seq. in verb. indubitater 32. dist. Panor. in d. c. vestra n. 5. & 6. & ibi Zab. in 6. oppos. & ibi Can.

De clericis coniugatis.

Titulus III.

S V M M A R I A.

- 1 Clerici in subdiaconatu & alijs superioribus ordinibus constituti si vxores acceperint nesciuntur coguntur eas dimittere & ipso facto perdunt beneficia.
- 2 Clerici infra subdiaconatus ordinem constituti

coguntur ad retinendas vxores, sed beneficia pensiones, & administrationes ecclesiasticæ ipso iure vacant.

- 3 Nec deinceps matrimonio durante ad beneficia vel sacros ordines admittuntur.
- 4 Inuiti non coguntur portare tonsuram aut habitum clericalem.
- 5 Coniugatus qui contraxit cum virgine & vnica & volens desert tonsuram & vestes clericales & alicuius ecclesiæ seruitio est deputatus gaudet privilegio canonis si quis suadente 17. quest. 4. & quod pro aliquo crimine non possit trahi ad iudicium seculare.
- 6 In eccl. sia orientali clerici in minoribus ordinibus coguntur contrahere matrimonia & in superioribus ordinibus viuunt matrimonio iam contracto.
Post susceptum sacrum ordinem non possunt contrahere matrimonium.
- 7 Clericus miles & saua exercens perdit priuilegia clericorum.

Superiori titulo dictum est, de cohabitatione clericorum, & mulierum illicita, nunc subiicit de licita clericorum & mulierum cohabitatione: nam ꝑ clericis in subdiaconatu, & alijs superioribus ordinibus constituti, si vxores accepisse nolentur, coguntur eas dimittere, & pœnitentiam agere de commisso, cap. 1. hoc tit. cap. presbyterum 28. distinct. & ipso facto perdunt beneficia obienta: Late Panorm. in d. c. 1. I. fra ꝑ sub diaconatus ordinem constituti coguntur ad retinendas vxores, sed beneficia eorum antea obienta per contractum matrimonij per verba de præsentis ipso iure vacant, d. c. 1. & ibi gl. 1. & Can. c. quod te c. diuersis c. cum de eorum hoc tit. ac etiam pensiones, quæ eis fuerunt assignatæ vt clericis, Cas. decis. 2. nu. 4. de except. Pus. decis. 449. lib. 2. contra Sarnens. in reg. de annor. quest. 21. & qualibet administratione